

Språkprisen 2018 – juryens kortliste

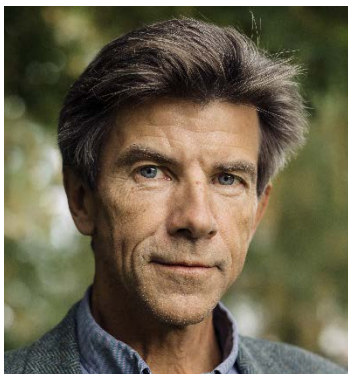
Nina Brochmann (f. 1987) og **Ellen Støkken Dahl** (f. 1991) er legestudenter ved Universitetet i Oslo. *Gleden med skjeden* (2017) er deres første bok, og den er illustrert av Hanne Sigbjørnsen (Tegnehanne). Boken rommer langt mer enn hva tittelen og det rosa omslaget kan gi inntrykk av. Selve vagina, eller skjeden, kartlegges i første kapittel. Deretter beveger forfatterne seg videre til utflod, mensjen «og annet gjør», sex og prevensjon, før de avslutter med å diskutere alt det trøbbelet underlivet kan stelle i stand. Forfatterne formidler stoffet med en sjelden autoritet og presisjon, men hele tiden i øyehøyde med et ungt publikum.

Samtalen om sex og samliv er i stadig endring. Det som tidligere var skambelagt, kan nå snakkes om, men i skyggen av en ny, tilsynelatende frilynthet oppstår nye tabuer. Enhver generasjon trenger en bok som tar opp sex og samliv i lys av tidens moter, forbud og påbud. Dagens ungdomsgenerasjon har vokst opp med at nakne kropper befinner seg et museklikk unna – uten at de dermed har noe mer kunnskap om underlivet enn det foreldrene hadde da de var unge. Brochmann og Støkken Dahl viser at det er mulig å starte den store samtalen om den vidunderlige og trøblete kroppen uten å ty til floskler og forvanskende fagterminologi. Å formidle det omfattende

kildematerialet (som noteapparat og litteraturliste vitner om) på et skinnende og tindrende klart norsk er rett og slett en stor prestasjon.

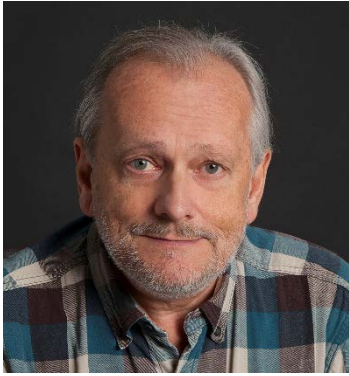
Foto: Anne Valeur

Dag O. Hessen (f. 1956) har de siste tjue årene markert seg sterkt i norsk offentlighet, ikke bare som en fremstående forsker i biologi, men også som en særs produktiv forfatter og en formidler av rang. De siste fem årene har han vært med på å redigere to antologier og utgitt hele fem bøker – én for barn og fire for voksne. Juryen vil spesielt framheve *C. Karbon – en uautorisert biografi* (2015) og *Vi. Samarbeid fra celle til samfunn* (2017). Her viser Hessen seg som en forfatter som både kan mane fram stemningsfulle scener og gjøre vitenskap

interessant for et større publikum. Med en imponerende kombinasjon av dybdekunnskap og overblikk viser han uanstrengt sammenhengene mellom mikrobiologi og samfunnsvitenskap og mellom forskningshistorie og aktuell politikk. Blikket for likhet og sammenheng viser seg også i metaforer og lek med dobbeltbetydninger. En karakteristisk forkjærlighet for innskudd og forbehold rommer ofte en viss ironi, tonen er lett og liketil og fortellerstemmen nær. Trolig er det tiårs erfaring fra forelesningsalen leseren på denne måten får nytte fruktene av.

Foto: Anne Valeur

Geir Hestmark (f. 1958) er naturforsker, idé- og vitenskapshistoriker og professor ved Universitetet i Oslo. Han har blant annet skrevet biografi om geologen Waldemar C. Brøgger. Etter 12 års forskningsarbeid gav han i 2017 ut *Istidens oppdager. Jens Esmark, pioneren i Norges fjellverden*. Den dansk-norske pionergeologen Esmark (1762–1839) var fra 1814 Norges første professor i bergverksvitenskap. I sin medrivende fortelling viser Hestmark hvordan norske og utenlandske forskerkolleger ignorerte og til dels motarbeidet Esmarks oppdagelse av istiden. Kildematerialet utgjør mer enn en tredjedel av Hestmarks monumentale biografi, men både i

den løpende teksten og i de fylldige sluttnotene klarer forfatteren med smittende entusiasme å introdusere og forklare tung fagterminologi på en pedagogisk og forståelig måte. Det rike persongalleriet er skildret på et myndig, men uhøytidelig vis. Den ledige stilen rokker likevel ikke ved inntrykket av at det ligger en formidabel forskerinnsats bak presentasjonen av dette hittil ukjente kildematerialet.

Foto: Sturlason

Maria Berg Reinertsen (f. 1980) er journalist i Morgenbladet og sakprosaforfatter med utdanning i samfunnsøkonomi. Både *Henriette Schønberg Erken. En norgeshistorie sett fra kjøkkenbenken* (2013) og *Reisen til Bretton Woods* (2017) fører oss tilbake i tid – i innhold, stil og innramming. Hun trekker samtidig tydelige linjer fram til våre dager. Berg Reinertsen snakker med og om nasjonale og internasjonale strategier på et språk de fleste forstår. Alt fra verdensbank, pengefond og til det fine med berlinerkranser får en ny dybde og aktualitet i hennes tekster. I Morgenbladet ba hun oss nylig om å ta elefanten i rommet ved snabelen og anerkjenne at de rikeste har et særlig ansvar

for sosial bærekraft. De faglige og politiske analysene kan man være enig eller uenig i, men språket vil uansett vekke begeistring, uavhengig av lesernes politiske ståsted. Berg Reinertsen presenterer fiffige tankesprang, rikt ordforråd og en leken omgang med fortidige og nåtidige ord og vendinger, enten bagasjen består av en amerikakoffert eller en kaketine.

Foto: Fredrik Arff